

Téma č. 7: Opera v 1. polovici 19. storočia s dôrazom na Giuseppe Verdiho

Charakteristika opery (všeobecne)

- Opera v 19. storočí sa stáva rozšíreným a dominantným hudobným druhom.
- **Najvýznamnejšie osobnosti**, ktoré formovali vývoj opery:
  - **Giuseppe Verdi** (1. polovica 19. storočia)
  - **Richard Wagner** (2. polovica 19. storočia)

Opera v 1. polovici 19. storočia

- **Výrazný fenomén:** Opera sa stáva súčasťou verejných škandálov a intrig.
- **Spoločenský dosah:** Na povrchu funguje kult primadon a zábava, ale v hlbšej rovine zahŕňa aj súčasný politický boj.
- **Bel canto štýl:** Taliansky vokálny štýl zameraný na krásu tónu a technickú virtuozitu (predstavitelia: Rossini, Donizetti, Bellini).

Giuseppe Verdi

- Jeden z najvýznamnejších operných skladateľov v histórii.
- **Charakteristika tvorby:**
  - Majster **bel canta**.
  - Vychádza z talianskej opernej tradície.
  - Mimoriadny cit pre **dramatickosť** a javiskový účinok.
  - Využíva **uzavreté čísla** (puf).
  - **Orchester:** V jeho tvorbe nenarastá do symfonickosti (ako u Wagnera), zachováva si skôr sprievodnú funkciu.
  - **Zbory:** Majú v jeho dielach veľmi významné a dôležité postavenie.
  - Pôsobil ako slobodný umelec v Miláne.
  - Svoje posledné vrcholné diela napísal po 10-ročnej odmlke (tvorba dosiahla úroveň wagnerovskej opernej reformy).

Štýlové znaky Verdiho diel:

- Typicky talianska, melodicky plná a bezprostredná opera.
- Nadväzuje na Rossiniho, Belliniho a Donizettiho, ktorých prekonáva silou výrazu, hĺbkou myšlienky a zmyslom pre dramatickosť.
- Sústreďuje sa na **ľudské charaktery a osudy**.
- **Libreto:** Nie je pre neho vždy prvoradá „dokonalosť“ textu; dôležité sú sociálno-kritické otázky, jednoduchosť a silné city.

Prehľad opernej tvorby

Vážna opera:

- *Luisa Miller*
- *Macbeth*
- *Nabucco*
- *Rigoletto*
- *Trubadúr*
- *La Traviata*

Veľká opera:

- *Maškarný bál*
- *Sicílske nešpory*
- *Simone Boccanegra*
- *Sila osudu*
- *Don Carlo(s)*

Vrcholné diela:

(Považované za vrcholy nielen Verdiho tvorby, ale celej opernej literatúry)

- **Aida** (veľká opera) – objednaná k otvoreniu Suezského prieplavu (uvedená r. 1871).
- **Othello** (vážna opera) – Shakespearovský námiet, hlboko realistická dráma.
- **Falstaff** (komická opera) – silne dramatická a prepracovaná.

Poznámka k vrcholným dielam: V týchto troch operách je orchester takmer rovnocenný sólovému partu, pričom verdiovský spevný prejav zostáva dominantný a nie je prekrytý.